

tér körében előforduló gesztenemekre tekintettel legyünk; és igen valószínűleg ezen eljárásnak tulajdoníthatjuk azon körülményt, melynél fogva az uradalom déli részén mesterségesen nevelt tülevelű állabok magzó koruknak elérte előtt már székredvesek. Egyébiránt e korból egy pár igen szép ertvényt láthatni.

A nagyobbára utánnövedék nélküli tölgyesek ujbolítását illetőleg szabadjon abbeli szerény véleményünket koczkáztatnunk, miszerint az, cserkéreg erdőre való átalakítás által legelőnyösebben érethetnék el, tekintve a kéreg itteni keresettségét.

(Folytatása következik.)

Tapasztalati adatok a takarmánylombról.

Wessely urnak a takarmánylombról írt ismertetése e lapok előbbi füzetében végeztetett be; most ez értekezéssel összefüggőleg szintén közlendőnek tartjuk azon gyakorlati adatokat melyeket Berg báró Vámos-Mikolai jószág bérlő úr „A központi osztrák erdészegylet évnegyedes folyóiratában“ közöl.

A takarmánylomb nyérése és eltartása:

A 8—15 éves fiatal tölgyek oldal ágai 4—5' magasra éles bal-tával lenyesettek, a főhajtásoknak ellenben semmi megsértésük sem történt, hogy a gesztenék tovább növésében kártétel ne essék. Ez ágak mindjárt egy lábnyi széles és 5—8 font nehézségű csomagokba kötettek, hogy mindjárt, vagy pedig legkésőbb másnap rendeltetésük helyére szállitassanak. A gyors elszállításra különös tekintettel kell lenni, mert ha a levelek igen megszáradnak akkor nagyobb részt lehullanak, ha pedig az eső egyszer jól megtalálja verni akkor elfeketülnek és annyira megromlanak, hogy a marhák meg nem eszik. Legjobb ha a kissé

fonnyadt leveles ágak mindjárt kazalokba, vagy száraz és szél által járható helyre rakatnak; nedves takarmánylombot pedig semmi esetre se szabad eltennünk mert ez még a többit is megrontaná. A kazalok legcélzszerűbben 2 öl szélességűek lehetnek, a lomb kévéket hegygel befelé fordítva tegyük az alelhelyezett szalmára oly formán, hogy hegyük kevéssé fennebb álljon, hogy így az egész kazalnak aztán kupalakot adhassunk, melynek magossága azomban a három ölet megnehaladja, hogy így a szél könnyen felne dönthesse *) s csak is a tetjén fedjük be szalmával, hogy az eső felülről bé ne hathasson. Az ilyenképen felrakott kazalból midőn télen felbontjuk zöld és jó takarmányt kapunk s legfeljebb a lomb kévék alsó sora romlik vagy feketedik meg, s ez is akkor ha alájuk nem tettünk elegendő szalmát.

Sokan a lombkévéket midőn kazalba rakják kioldják és szalmával vegyítik, ezt tétette tudosító is a kecskefűz (*salix caprea*) lombjával, azomban ez eljárás nem bizonyult oly sikeresnek mint az előbbi. Földolog hogy a szél mindenütt átjárhassa a kazalt.

A lombkévék kötésénél még megjegyzendő, hogy azok melyek egyenes ágakból állanak lazábban kötendők; azért a fűzkévék kötése soha se legyen oly szoros mint a tölgyeké. Legjobb idő a takarmánylomb nyerésére Junius és Julius holdnapja mert ekkor a levelek még fiatalok; azomban Septemberben sem késő, s Berg b. úr állítása szerint az elébb vagy később gyűjtött lomb minőségében nem volt különbség észrevehető.

Az erdő takarmánylomb termése és annak kerüköltése:

Berg báró úr 511 hold tölgy sarjerdőről 104480 lombkévét vágatott. A felhasználás kezdetén s a tél folyta alatt is többszöri méretést tétetett s állag véve a következő eredményeket nyerte:

Egy kéve ágastól nyomott 5.87 fontot

Ennek megemészthető része 2.34 „

*) Hogy ez eset minél kevésbé következhesék bé ajánlatosnak véljük a székelynépnél gyakorlatban lévő úgy nevezett karóba rakást; mely egyszerűen annyiból áll, hogy a hoglya közepén a földbe egy hosszú póznát ütnek be s a takarmányt akörül rakják.

Következőleg egy kéve megemészthető része 40°/_o-ra megy.

A 104480 kéve ágastól együtt nyomott 6133 mázsát

Annak megemészthető része 40°/_o-al 2452 „

Egy hold fiatal erdő e szerint adott 204 kévét

Vagy is takarmányt ágastól véve 12 mázsát

megemészthető lombot pedig 480 „

Ha már most 125 fontnyi takarmánylombot 100 font közép jó-ságu réti szénával egyenlőnek veszünk, úgy a 2452 mázsa egyenlő lesz 2000 mázsa szénával, miből egy hold erdőre 4 mázsa jut. Itt azonban megjegyzendő, hogy az erdővel ugyanis kiméltőleg bántak, s terjedelmesebb használat mellett legalább is még egyszer annyit lehetett volna nyerni.

A tölgykévék vágatása került 870 fr. 67 krba miből egy mázsára szállítás nélkül 44 kr. az elszállítás és boglyába rakással együtt pedig 53 kr. esik, mi minden esetre jutányos akkor midőn egy mázsa széna ára 1 fr. 25, a zabé 1 fr. 10 kr. és az olajpogácsáé 1 fr. 16 k.

A tölgylombokon kívül vágta még a bükkállabokban levő kecskefűzokről 32808 kévét, miáltal nem csak az állabnövése segített elő hanem az eként nyert 1312 mázsa ágas lombtakarmányból még 820 mázsa tiszta lombtakarmányt kaptak. A kecskefűz ágak e szerint 62% megemészthető lombtakarmányt adtak; ennek vágatási költsége került 285 fr. 29 krba s így mázsája a hazahozatal nélkül jött 35 kra, a majorba való szállítással együtt pedig 45 krba. E szerint ha kecskefűzeink vannak mindenesetre előnyös a takarmánylombot azokról szereznünk.

A lombtakarmány használata.

Berg báró úr a lombkévéket a juhoknak adatta s ezt annyira szerették, hogy a szecska, olajpogácsa, és répánál örömebb ették; a kévéket először oldatlanul tették a juhok jászlabá s csak akkor oldották ki ha azok kívülről már lerágattak, helyes azonban ha a takarmánylombot más takarmánnyal vegyítve használjuk, s minthogy magában adva némi dugulást okoz, szükség hogy a nyalásra adott só közé kevés sótromot tegyünk. Vérvizelés, mi mint mondják gyakran a

lombtakarmánnyal való étetes következése, nem jött elő. A takarmány-lomb használata az egészségre nézve minden estetre előnyös, s egyetlen kár mit okoz csak is az, hogy a juhok gyapjának csekély része az ágakon akadván veszendőbe megy.

Mit mond az erdő takarmánylomb nyeréshez?

Az erdészek egy része határozott ellene úgy az erdei legelő használatának mint sziatén a lombtakarmány vágatásának is; azonban mindennek meg van a maga határa s a gazda se kívánjon az erdőtől többet mint a mennyit az adhat, s az erdész se tagadja meg a gazdászattól és marha-tenyésztéstől azt mit az erdő nélkülözhet. A takarmány-lomb vágatása a sarjerdőkben nem hat károsan akkor, ha csak is a szükségtől nehezített években alkalmazzuk; erős megnyesés vagy évekig tartó folytonos használat minden estetre csökkentené a növekvést. Jövedelmezési tekintetben pedig a veszendőbe ment famennyiséget rendszeren kárpótolni szokta.

Honunkban a fűzekkel való csúpfüzem lenne ajánlatos; nálunk számtalan sok hely van mely sem termőföldnek nem jó, sem pedig rét- vagy legelőnek czélszerűen nem használható, ily helyeken aztán a fűzek tenyésztése a takarmány szük években jó jövedelmet adna.